

ביאור ההפטר

הקשר בין ההפטר לפרשה

בהפטר: מסופר על רוב דיני כהונה, וזה מעין הפרשה שבה מסופר גם כן על רוב דיני כהונה.

תוכן ההפטר

לעתיד לבוא בבנין הבית השלישי, ישרתו לפני ה' הכהנים מבני צדוק, כי הם לא זזו מעבודת ה', בזמן שאחרים תעו וסרו מעבודתו יתברך, ולכן הם ראויים ונבחרו לשרת לפני ה' בכל העבודות.

וכאשר יבואו לקודש הקודשים ביום הכפורים, אין להם ללבוש שמונה בגדים, אלא ישרתו לפניו בבגד לבן של פשתן, גם המגבעות יהיו מפשתן וכשגומרים את העבודה ויוצאים יחליפו בגדיהם, כדי שלא יתערבו עם העם בבגדי הקודש.

אסור להם לגלח את כל שערם, גם אסור להם לגדל שער ראשם אלא חייבים להסתפר פעם אחת בחודש, ותספורתם תהיה ככוסמת, שראשו של שער אחד נמצא בצד עקבו של השער השני.

אסור להם לקחת אלמנה וגרושה, אך אלמנה לבד שאיננה חלוצה, יכולה להתחתן עם כהן הדיוט, כי כהן גדול אסור גם באלמנה.

בנוסף לעבודתם במקדש, הם ילמדו את העם להבחין בין קודש לחול וכן בין דבר טמא לדבר טהור, ידונו דיני ממונות וישפטו את העם משפט צדק וילמדו אותם תורה ודעת. אסור להם להטמא למת, פרט לשבעה קרובים שמצוה להטמאות להם, ואחרי שיפרוש מהמת ישב מחוץ למחנה שבעת ימים, יזו עליו מאפר פרה אדומה ואז יטהר.

הם לא לוקחים חלק ונחלה בישראל, אלא יתפרנסו ממתנות כהונה, שיירי המנחה, החטאת והאשם לכהנים, כמו כן הביכורים, החלה ותרומה גדולה לכהנים, ובזכות מתנות כהונה תשרה הברכה אצל ישראל הנותן.

יחזקאל פרק מ"ד פסוק ט"ו - סוף.

טו וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם הָבֵאִים מִשְׁבֵּט לוי בְּנֵי צְדוֹק הַכֹּהֵן, שְׁשִׁימֵשׁ רֹאשׁוֹן בַּמִּקְדָּשׁ בִּימֵי
שְׁלֹמֹה וְלֹכֵן נִקְרָאִים כּוֹלֵם עַל שְׁמוֹ(רש"י) אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת-מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי וְלֹא זָזוּ
מִעֲבֹודֶת הַמָּקוֹם (מ"ד), וְלֹא עֲבָדוּ עִזִּי (מלבי"ם) בְּתַעֲוֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵעַלִּי כֹאשֶׁר תַּעֲוֶה וְסִרְוֶה
יִשְׂרָאֵל מֵעַל ה' (מ"ד) הִמָּה בְנֵי צְדוֹק יִקְרְבוּ אֵלַי לְשִׁרְתָּנִי בְּבִנְיַן בֵּית שְׁלֹשִׁי [א]
וְעָמְדוּ לִפְנֵי בְּכָל עֲנִינֵי הַכֹּהֲנָה (מלבי"ם) לְהַקְרִיב לִי חֶלֶב וְרֹם נֶאֱמַר אֲדַנִּי
יְהוָה: הִמָּה יָבֹאוּ אֶל-מִקְדָּשִׁי וְהִמָּה יִקְרְבוּ אֶל-שְׁלֹחֲנִי
לְשִׁרְתָּנִי הֵם יִסְדְּרוּ אֶת לֶחֶם הַפָּנִים עַל הַשּׁוֹלְחָן (ת"י) וְשָׁמְרוּ אֶת-מִשְׁמֶרֶתִי [ב] הֵם

עיונים והארות

על התורה).
ב. הַמָּה יבואו אל מקדשי והמה יקרבו אל
שלחני לשרתני ושמרו את משמרתִי - הזכיר
הכתוב דוקא "אל שלחני", כי ידוע שהשלחן היה
בצפון, ומשם בא השפּע לכל באי עולם, ולכן
הרוצה להעשיר יצפין, אבל המנורה היתה בדרום
שהיא מורה על התורה, וכמו שכתוב: "כי נר
מצוה ותורה אור", ולכן הרוצה להחכים ידרים.
וזהו שכתוב: "מצפון תפתח הרעה", לפי שנאמר:
"מצפון זהב יאתה", וריבוי הזהב גורם לאדם
לחטוא, וכמו שכתוב "ורם לבבך ושכחת".

אבל לעתיד לבוא יבוא יצר הרע המחטיא את
האדם ויגדור פרצת צד צפון אשר היה עד
הנה פתוח. ולכן אמר "והמה יקרבו אל שלחני
לשרתני", ותהיה הברכה מצויה אצלֵיהם, ואף על
פי כן "ושמרו את משמרתִי" (אהבת יהונתן).

א. וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת
משמרתִי מקדשי בתעוֹת בני ישראל מעלי
המה יקרבו אלי לשרתני - בעת שמתרבים
המורדים במלכות, יוכל אוהב המלך לעלות
במדרגה יותר גבוהה מאשר בשנים כתיקנן, כי
הלא הוא מגן על המלך בשעת הסכנה. וכן הדין
במי שמציל מן הדליקה, בא על שכרו משלם.

וְעַכְשִׁיו הוּא הַעֵת שֶׁרְבוּ הַמּוֹרְדִים בַּמֶּלֶךְ שֶׁל
עולם, ועלינו מוטל להגן על כבודו בכל
חינו, ממש כמו אוהבי המלך שומרי ראשו.

חיים אנו בתקופה שמעלים את התורה על
המוקד רחמנא ליצולן, ומי שמציל אותה
בדאי שיבוא על שכרו, ובזמן שיבא משיח צדקנו
ויתפרסמו ברבים שמות המורדים והמגינים, אזי
כל אחד יבוא על שכרו על פי פעלו (חפץ חיים

ישמרו עבודתי (מ"ד): **וְהָיָה בְּבֹאֵם** הכהנים הגדולים ביום הכפורים **אֶל-שַׁעְרֵי**
הַחֹצֵר הַפְּנִימִית הוא ההיכל שנקרא חצר לעומת קודש הקודשים **בְּגָדֵי פִשְׁתִּים**
יִלְבְּשׁוּ בגדי לבן מפשתים שכהן גדול משמש בהם ביוהכ"פ לעבודת פנים **וְלֹא-יַעֲלֶה**
עֲלֵיהֶם צֹמֶר כי בפנים לא יעשו עבודה בשמונה בגדים שיש בהם צמר **בְּשָׂרְתָם בְּשַׁעְרֵי**
הַחֹצֵר הַפְּנִימִית בשערי ההיכל **וּבֵיתָה [ג]** ופנימה ממנו שהוא קודש הקודשים (מ"ד):
יַחַד פִּאֲרֵי פִשְׁתִּים מגבעות פשתן **יִהְיוּ עַל-רֹאשָׁם וּמִכְנָסֵי פִשְׁתִּים**
יִהְיוּ עַל-מְתֵנֵיהֶם לֹא יִחְגְּרוּ בִּיָּזַע במקום זיעה (רש"י): **יֵט וְיִבְצָאתָם** הכהנים
מהעזרה שלהם **אֶל-הַחֹצֵר הַחִיצוֹנָה** לא לעזרת נשים, אלא **אֶל-הַחֹצֵר**
הַחִיצוֹנָה אֶל-הָעַם היא עזרת ישראל (רד"ק) **יִפְשְׁטוּ אֶת-בְּגָדֵיהֶם** בגדי כהונה

עיונים והארות

שהלובש "כלאיים" גורם רעה לישראל.

אֵין לך אסון גדול מזה, כאשר הכוחות הרעים מתאחדים יחד, כאשר המקטרגים מזדווגים למקום אחד, שגורמים רעה לישראל, וכבר אמרו רבותינו (סנהדרין עא:): "פיזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם".

ומכל שכן כאשר הרע מתלבש ומתעטף בבגדים הטובים, כי אז נשקפת סכנה איומה לקיום האמת שהיא חותמו של הקדוש ברוך הוא, ואין לך קפידא גדולה מזו על מי שמערב את החטא עם המצוה, את החוטא עם הזכאי (קול צופיח ח"ב).

ג. והיה בבואם אל שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה - בעולם העליון יש מקטרגים שתפקידם לדבר רע על ישראל, והקדוש ברוך הוא מרוב אהבתו לישראל מפריד ביניהם, שלא יהיו מחוברים יחד במקום אחד לדבר רע על ישראל, שאילו היו במקום אחד, לא היתה חלילה תקומה לשונאיהם של ישראל. ה"שעטנז" רומז להשוות את המקטרגים שלמעלה ולחברם יחד, ומי שמחבר למטה צמר ופשתים ולובש אותם, הריהו גורם חיבור לאותם מקטרגים במקום אחד והם באים לדבר רע על ישראל, נמצא

אֲשֶׁר-הִמָּה מִשְׁרָתָם בָּם וְהִנִּיחוּ אוֹתָם בְּלִשְׁכַּת הַקֹּדֶשׁ הָעוֹמְדִים
 בַּתַּחֲתִיּוֹת הָהָר וּמִמַּעַל וְלִבָּשׁוּ הַכֹּהֲנִים בְּגָדִים אֲחֵרִים בְּגָדֵי חוּל (מ"ד) וְלֹא-יִקְדָּשׁוּ
 אֶת-הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם וְלֹא יִתְעַרְבוּ עִם הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם שֶׁלֹּא יֵרָאֶה שֶׁהָעָם קְדוּשִׁים כְּמוֹהֶם (רד"ק)
 [וְעוֹד כִּי הָעָם חוֹשֵׁב שֶׁאִם יֵגַע בְּבִגְדֵי הַכֹּהֲנוֹהַ יַעֲשֶׂה קְדוֹשׁ כְּמוֹ הַכֹּהֲנִים]: כֹּ וְרֹאשָׁם שַׁעַר רֹאשָׁם לֹא
 יִגְלָחוּ [ו] לְהַעֲבִיר אֶת כָּל שַׁעֲרָם (רש"י) וּפָרַע לֹא יִשְׁלַחוּ לֹא יִנִּיחוּ שִׁיגְדֵל שַׁעַר רֹאשָׁם יוֹתֵר
 מִדִּי אֲלֹא פֶּעַם בִּלְיָ יוֹם יִגְלָחוּ (רד"ק) כָּסוּם יִכְסְמוּ אֶת-רֹאשֵׁיהֶם יִסְתַּפְּרוּ כְּמוֹ כּוֹסְמֵת רֹאשׁ
 שַׁעַר אֶחָד בְּצַד עִקְבוֹ שֶׁל שַׁעַר הַשֵּׁנִי (רש"י): כֹּא יִיָּן לֹא-יִשְׁתּוּ כָּל-כֹּהֵן בֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל וּבֵין
 כֹּהֵן הַדִּיּוֹט (מ"ד) בְּבוֹאָם אֶל-הַחֹצֵר הַפְּנִימִית הוּא הַחֵיכָל (רש"י): כֹּב וְאַלְמָנָה
 וְגֵרוּשָׁה לֹא-יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים הַגְּדוֹלִים לְנָשִׁים כִּי אִם-בְּתוּלֹת
 מְזֻרְעֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה אֲלֻמָּנָה רַק שְׂתֵּהִיָּה אֲלֻמָּנָה
 וְלֹא גְרוּשָׁה אוֹ חִלּוּצָה מִכֹּהֵן יִקְחוּ חֵלֶק מִהַכֹּהֲנִים יְכוּלִּים לִקְחַת אֲלֻמָּנָה וְהֵם כֹּהֲנִים הַדִּיּוֹשִׁים (רש"י):
 כֹּב וְאֶת-עַמִּי יִזְרוּ אֶת עַמִּי יִלְמְדוּ הַכֹּהֲנִים לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָל (מ"ד)

עיונים והארות

מחלי עבודה, אף פרועי ראש מחלי עבודה.
כסום יכסמו את ראשיהם - תאנא ראשו של זה
 בצד עקרו של זה כמין תספורת של בן
 אלעשא. תניא א"ר לא לחנם פזר בן אלעשא את
 מעותיו אלא להראות בו תספורת של כהן גדול
 (סנהדרין כ"ב).

ד. וראשם לא יגלחו - (ילק"ש) שנו רבותינו,
 מלך מסתפר בכל יום, כהן גדול מערב שבת
 לערב שבת, כהן הדיוט אחד לשלשים יום,
 מנלן, אתיא פרע פרע מזזיר, כתיב הכא
 וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו, וכתיב התם
 גדל פרע שער ראשו, מה להלן שלשים יום
 אף כאן שלשים יום. תנן אלו הם שבמיתה,
 שותוי יין, ופרועי ראש... ומניה, מה שותוי יין

וּבֵין-טָמֵא לְטָהוֹר יוֹדְעִים הֵם יִלְמְדוּם דִּינֵי טוּמְאָה וְטָהֳרָה (מלבי"ם): כֹּדֶן וְעַל-רִיב
 שִׁיחִיהָ בֵּין בַּעֲלֵי הַדִּין בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת (ע"פ ת"י) הִמָּה יַעֲמִדוּ (לשפט) לְמִשְׁפָּט לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים
 בְּמִשְׁפָּטִי (ושפטהו) יִשְׁפָּטוּהוּ כִּי הַכֹּהֲנִים יִהְיוּ בִּסְנֵה־דִרְיֹן לְדוֹן דִּינֵי מְמוֹנוֹת וּנְפֻשׁוֹת
 בְּמִשְׁפָּטִי הַתּוֹרָה (מלבי"ם) וְאֶת-תּוֹרָתִי וְאֶת-חֻקֹּתִי הַנּוֹהֲגִים בְּכָל יְמֵי מוֹעֲדֵי
 בְּדַבֵּר הַקּוֹרְבָנוֹת יִשְׁמְרוּ הֵם לַעֲשׂוֹת וְאֶת-שַׁבָּתוֹתַי יִקְדְּשׁוּ בְּדַבֵּר הַקּוֹרְבָנוֹת הַבָּאִים
 חֻבָּה לְיוֹם (מ"ד): כֹּה וְאֶל-מֵת אָדָם אִם אָדָם מֵת לֹא יָבוֹא כְּהֵן הַדִּיּוֹט (רד"ק) לְטָמְאָהּ
 אֵת עֲצָמוֹ (מ"ד) כִּי אִם-לֹאֵב וְלֹאֵם וְלִבָּן וְלִבַּת לֹאֵח וְלֹאֲחֹת
 אֲשֶׁר-לֹא-הָיְתָה לְאִישׁ יִטְמְאוּ וְהֵם שִׁבְעָה קְרוֹבִים שְׂמוֹתָם לִכְהֵן, דְּטוּמְאָתָם קְרוֹבִים
 מִצֻּחָה (מלבי"ם): כֹּה וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ אַחֲרֵי פְרִישְׁתּוֹ מִן הַמֵּת (רש"י) שִׁבְעַת יָמִים
 יִסְפְּרוּ-לוֹ אַחֲיוֹ הַכֹּהֲנִים שֶׁאִם יִשְׁכַּח לֹא יִנְחֹהוּ לִכְנֹס לְמִקְדָּשׁ (רד"ק ע"פ פס' כו) [וַיִּזְהָרוּ מִמֶּנּוּ ז' יָמִים]:
 כֹּה וּבִיּוֹם בָּאוּ אֶל-הַקֹּדֶשׁ בְּתַחֲלִיל בִּיאַת הַכֹּהֵן לְהַתְחַנֵּךְ בַּעֲבוּדָה (רש"י) אֶל-הַחֲצֵר
 הַפְּנִימִית הִיא עֶזְרַת כֹּהֲנִים אֲשֶׁר שָׁם הַמִּזְבֵּחַ (מ"ד) לְשָׂרְתָּ בַּקֹּדֶשׁ יִקְרִיב חֲטָאתוֹ
 הִיא עֲשִׂירִית הַאִיפָה [ה] סוּלַת שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים מְבִיאִים בְּיוֹם הַחִינוּךְ שֶׁלָּהֶם (רש"י) נָאֻם אֲדֹנָי יְהוֹה:

עיונים והארות

איפה = 3 סאין = 16.66 ק"ג.

חֶקֶב = 4 לוגין = 0.925 ק"ג.

סאה = 6 קבין = 5.55 ק"ג.

לוג = 4 רביעיות = 0.23 ק"ג.

ה. יקריב חטאתו - זהו עשירית האיפה שהיו הכהנים מקריבים ביום החינוך (מצודות).

ולפי המובא בספר "שיעורי תורה" סימן ג' מאת הרב אברהם חיים נאה זצ"ל, יהיו המידות כדלהלן:

בור = 10 איפות = 166.6 ק"ג.

כח: וְהִיתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נִחַלְתֶּם מוֹתֵר קִרְבְּנִי יִהְיֶה נַחֲלָתָם (מ"ד)
 וְאַחֲזָה חֶלֶק וְנַחֲלָה בְּאֶרֶץ לֹא-תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי אֲחֻזָּתָם
 (רד"ק): כֹּס הַמִּנְחָה שִׁירֵי הַמִּנְחָה (מ"ד) לְאַחֵר שֶׁהִקְשִׁירוּ אֶת הַקּוֹמִץ וְהַחֲטָאת וְהָאֲשָׁם
 הַקָּמָה הַכֹּהֲנִים יֹאכְלוּם וְכָל-חֵרֶם הַהִקְדָּשׁוֹת (רש"י) בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם לִכְהֹנִים
 יִהְיֶה: לִּירָאִשִּׁית כָּל רֹאשִׁית הַגֶּזֶז, וּמִתְּנוֹת, וּתְרוּמָה, וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר (מלבי"ם) בְּכֹרֵי כָל
 הֵם הַבְּכוֹרִים וְכָל-תְּרוּמָת כָּל כָּל הַתְּרוּמוֹת כֹּלֵם בֵּין דָּגָן בֵּין תִּירוֹשׁ בֵּין יֵצֵהָ מִכָּל
 תְּרוּמוֹתֵיכֶם מִכָּל הַדְּבָרִים שֶׁאֵתָם חַיִּיבִים לְהַפְרִישׁ מֵהֶם תְּרוּמָה לְכֹהֲנִים יִהְיֶה
 וִירָאִשִּׁית עֲרֹסוֹתֵיכֶם הַפְּרִשְׁתָּ חֶלֶה (מ"ד) תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן וְעִיזָה תֹזְכָה לְהִנִּיחַ
 בְּרַקָּה אֶל-בֵּיתְךָ: לֹא כָל-נִבְלָה וּמִרְפָּה [ו] מִן-הָעוֹף
 וּמִן-הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ הַכֹּהֲנִים לְמִדַּת שֶׁהַתּוֹרָה הִתִּירָה לָהֶם מְלִיקַת הָעוֹף שֶׁהִיא
 נִבְלָה הוֹצֵרֶךְ לְהוֹחִירָם עַל שֶׁאֵר נִבְלֹת וּטְרֹפֹת שֶׁאִסּוּרוֹת לָהֶם (רש"י):

עיונים והארות

אכלי הא ישראל אכלי, א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדרשה, רבינא אמר כהנים איצטריכא ליה, סלקא דעתך אמינא הואיל ואישתרי מליקה לגבייהו משתרי נמי נבלה וטרפה, קא משמע לן (מנחות ע"ה).

רביעית = ביצה וחצי בקליפתה = 86.4 גרם (כל רביעית האמורה בגמרא היא רביעית הלוג).
 יוצא לפי זה עשירית האיפה = 1.666 ק"ג וזהו שיעור חלה.
 ו. כל נבלה וטרפה - (ילק"ש) כהנים הוא דלא